

امارت اسلامی افغانستان

وزارت ارشاد، حج و اوقاف

ریاست ارشاد و انسجام مساجد

موضوع خطابت روز جمعه

و تقریر و بیان تحریر شده که به تمام خطباء مرکز و ولایات

به هر دو زبان ملی کشور (دري و پشتو) ارسال میگردد

۲۸/رجب المرجب/۱۴۴۵هـ، ق موافق ۲۰/دلو/۱۴۰۲هـ، ش

نصیحت های خاص برای اصلاح اعضاء خانواده

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خاتم الأنبياء والمرسلين وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأن محمداً عبده ورسوله، وبعد:

خانه و خانواده نعمت بزرگ و عظیم الله تعالى است ، زیرا که خانه و خانواده جای سکون و آرام گرفتن است، خانواده جای راحت گرفتن است، و جای محبت و دوستی است ، در خانه و خانواده نفس انسان آرام و راحت میگیرد، از گرمی و سردی خود را در آن پنهان میکند، خانه و خانواده آن جای است که همسرانسان ، مادر و پدر و اولادها در آن بود و باش می کنند . در باره نعمت خانه الله تعالى فرموده است : (وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَمِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثَانًا وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ) [النحل : ۸۰].

ترجمه: والله برای شما خانه های تان را محل آرامش گردانده است ، و از پوست های چار پایان برایتان خانه ها ساخته است که در روز سفر و روز اقامت آن را سبک می یابید و از پشم های گوسفندان و پشم های شتران و موهای بز و وسایل منزل و اسباب رفاه فراهم نموده است که تامدتی از آن بهره میگیرید.

امام ابن کثیر در تفسیر این آیت می نویسد : (يذكر تبارك وتعالى تمام نعمه على عبده، بما جعل لهم من البيوت التي هي سكن لهم، يأوون إليها، ويستترون بها، وينتفعون بها سائر وجوه الانتفاع). تفسیر ابن کثیر (۴ / ۵۹۱)

ترجمه: الله تبارك وتعالى تمام نعمت های خود را به بندگان خود ذکر میکند که گشتانده است از برای ایشان خانه ها را جای سکون، که باز میگردند به خانه هایشان و خود را در خانه ها پنهان میکنند و از خانه ها فواید و منافع مختلف میگیرند .

قدر نعمت خانه و خانواده را وقتی انسان خوب درک کرده می تواند و قتیکه مسافر باشد و یا از خانه بیرون کرده شده باشد و مهاجر باشد .

از اینکه خانه از برای مسلمان اولین سنگر است دین مقدس اسلام به اصلاح اعضای خانواده توجه بیشتر کرده است زیرا که خانواده قلعه اساسی اسلام است و خانواده از برای بنیاد جامعه اسلامی اولین خشت است هر اندازه که خشت های این آبادی محکم و مضبوط باشد به همان اندازه این عمارت مضبوط و قوی میباشد و به هر اندازه که خشتهای تهداب این عمارت ضعیف و سست باشد به همان اندازه عمارت ضعیف میباشد .

خانواده مسلمان اولین مدرسه ای است که از این مدرسه به جامعه افراد فعال تقدیم میکند . سیاست مداران قوی، علمای نخبه ، قاضیان عادل ، آموزنده گان مؤثر دعوت گران راستین در راه الله ، مجاهدین سرلشکران جهاد و غازیان ،

دین مقدس اسلام از برای اصلاح اعضای خانواده تأکیده زیاد نموده است، زیرا که اصلاح اعضای خانواده، اصلاح جامعه است و فساد اعضای خانواده، فساد افراد جامعه است. جامعه از خانواده تشکیل میشود اگر خانواده صالح باشد جامعه نیز صالح میباشد و اگر خانواده فاسد و بدبخت باشد آن جامعه نیز فاسد و بدبخت میباشد.

جامعه نیکبخت از خانواده نیک بخت تشکیل میشود و جامعه بد بخت از خانواده های بد بخت تشکیل میشود.

ما دو نوع خانواده داریم: صالح، نیک عمل و خانواده مقرب و محبوب به الله تعالی، آن خانواده ای که مطابق به رضای الله تعالی زندگی خود را سپری میکند و دیگران خانواده ای که بد عمل اند، از الله تعالی دور اند و به الله تعالی محبوب نیستند و به نافرمانی الله تعالی زندگی خود را میگذرانند و عامل همه بدبختی ها اند.

چرا در اسلام اصلاح خانواده زیاد مهم است؟

۱- اصلاح اعضای خانواده در اسلام بخاطری این مهم است که حفاظت نفس و اعضای خانواده از آتش جهنم فرض است. الله تعالی میفرماید: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا} [التحریم: ۶].

ترجمه: ای مؤمنان خود و خانواده خویش را از آتشی نگهدارید.

۲- اصلاح اعضای خانواده به نزد الله جل جلاله مسئولیت بزرگ است. در حدیث شریف آمده است: (إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى سَأَلَ كُلَّ رَاعٍ عَمَّا اسْتَرَعَاهُ أَحْفَظَ ذَلِكَ أَمْ ضَيَّعَهُ، حَتَّى يَسْأَلَ الرَّجُلَ عَنِ أَهْلِ بَيْتِهِ) سنن النسائي (۳۷۴ / ۵)

ترجمه: یقیناً الله تعالی پرسنده است از هر مسئول در باره آنانیکه ایشان را در تحت رعیت او قرار داده است که آیا از ایشان حفاظت کرده است یا آنها را ضایع کرده حتی تا اینکه سوال میکند از انسان در باره خانواده او.

۳- اصلاح اعضای خانواده در اسلام بخاطر این مهم است که حفاظت اعضای خانواده از فتنه ها لازم هست.

۴- اهتمام به اعضای خانواده در حقیقت اهتمام به اصلاح جامعه اسلامی است، زیرا که اعضای خانواده عضو فعال جامعه اسلامی است.

کسیکه میخواهد اعضای خانواده او صالح و نیک عمل باشند به او لازم است که به نصیحت های ذیل عمل نماید:

۱- نصیحت: زن دیندار و متدین را به نکاح خود انتخاب کند.

زن دیندار و صالح برای اصلاح اعضای خانواده عامل مهم است، زیرا که زن صالح در تربیه سالم اولاد با شوهر خود سهم میگیرد که در نتیجه آن اعضای خانواده صالح و نیک عمل بزرگ میشود.

(تنكح المرأة لأربعٍ: لمالها، ولحسبها، ولجمالها، ولدینها، فافظرف بذات الدین تربت یداك)؛ متفق علیه

ترجمه: عادتاً زنها به نکاح گرفته میشوند بخاطر چهار چیز؛ بخاطر مال آنها، یا بخاطر حسب آنها، یا به خاطر زیبایی آنها و یا بخاطر دین آنها، کامیابی را حاصل کن به انتخاب زن دیندار، خاک آلود شود هر دو دستان تو .

در روایت امام مسلم آمده است: (الدنيا متاع، وخیر متاعها الزوجة الصالحة) رواه مسلم.

ترجمه: دنیا متاع است و بهترین متاع دنیا زن صالحه است.

دوستی مرد صالح با زن صالحه در اصلاح اعضای خانواده ممکن و موثر است.

اگر کسی زن ضعیف الایمان را به نکاح بگیرد سپس به شوهر لازم است که در اصلاح زن خود کوشش کند، کوشش کند که خلاهای نماز او رادرست کند و در باره واجبات و نوافل او را ترغیب بدهد و کوشش کند که برای او اذکار هر جا و هر محل را یاد بدهد و به انجام اعمال نیک او را ترغیب دهد، میتواند برای اصلاح خانم خود کتابهای و یا نوار های مناسب را بیاورد تا اینکه از آنها استفاده نماید.

۲- نصیحت: اصلاح اعضای خانواده را به اعمال ایمانی بکن:

بهترین راه اصلاح اعضای خانواده این است که آنها به اعمال ایمانی تربیه شوند و این تربیه وقتی زیاد مؤثر واقع میشود که بزرگان خانواده در انجام دادن اعمال ایمانی کردار پیشوا و رهنما را اداء کنند و با اعضای خانواده در انجام دادن اعمال ایمانی کمک کنند.

رسول الله صلى الله عليه وسلم که اولین تربیه دهنده بود، ایشان به حیث یک قدوه حسنه برخاست و اولین بار نماز تهجد را اداء کرد و اعضای خانواده را بر آن ترغیب داد و آنها را به نماز برمی خیزاند.

در حدیث شریف آمده است: (عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ فَإِذَا أَوْتَرَ قَالَ: قَوْمِي فَأَوْتِرِي يَا عَائِشَةُ). صحیح مسلم (۱۶۸/۲)

ترجمه: از حضرت عائشه رضي الله عنها روایت است او میگوید که عادت رسول الله صلى الله عليه وسلم بر این بود وقتیکه نماز شب (تهجد) را میخواند و همچنان نماز وتر را اداء میکرد سپس میگفت: ای عائشه برخیز نماز وتر را اداء کن! در دیگر حدیث شریف آمده است که نبی علیه السلام فرموده است: (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى وَأَيَّقَتْهُ امْرَأَتُهُ فَصَلَّتْ فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ وَأَيَّقَتْ زَوْجَهَا فَإِنْ أَبَى نَضَحَتْ فِي وَجْهِهِ الْمَاءَ). سنن أبی داود-ن (۵۴۳/۱)

ترجمه: از ابوهریره رضي الله عنه روایت است که رسول الله صلى الله عليه وسلم فرموده است: الله تعالى رحم کند به آن شخصیکه شب بر خیزد و نماز (تهجد) ادا کند باز خانم خود را بیدار کند و او هم نماز ادا کند و اگر خانم از برخاستن انکار کرد پاش میدهد بر روی او آب را رحم کند الله تعالى به آن زنی که شب برمی خیزد برای (تهجد) و نماز را ادامی کند باز شوهر خود را بیدار میکند و اگر شوهر از برخاستن انکار کند پاش میدهد بر روی او آب را.

به کلان خانه . پدر و مادر لازم است که اعضای خانواده را به پنج وقت نماز های فرضی تشویق کند و اولاد های خود را به ادا کردن نماز امر نماید و طبقه مردان را جهت ادای نماز به جماعت برفتن مسجد امر کنند. الله تعالى میفرماید: (وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا) [طه: ۱۳۲].

ترجمه: و خانواده خود را به خواندن نماز دستور بده و خودت بر اقامه آن شکیبا باش.

در آیه مبارک دیگر الله تعالى از اسماعیل علیه السلام صفت میکند که او خانواده خود را به نماز امر میکرد. (وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا) [مریم: ۵۵].

ترجمه: و خانواده خود را به نماز و زکات دستور میداد و نزد پروردگارش پسندیده بود.

در حدیث شریف آمده است (عن عمرو ابن شعيب عن أبيه عن جده: أن النبي صلى الله عليه وسلم قال: مَرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَهُمْ أَبْنَاءُ سِنِينَ، وَاصْرِبُوهُمْ عَلَيْهَا وَهُمْ أَبْنَاءُ عَشْرِ، وَفَرِّقُوا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ). سنن أبی داود- (۱۸۵/۱)

ترجمه: عمرو بن شعيب از پدر خود و پدر او از پدر خود روایت میکند که رسول الله صلى الله عليه وسلم فرموده است: امر کنید اولاد های خود را به نماز وقتیکه آنها به سن هفت سالگی رسیدند و بزنید آنها را بخاطر ترک نماز وقتیکه آنها به سن ده سالگی برسند و جدا کنید آنها را از یکدیگر در خوابگاههای ایشان .

زنهای خانه را به دادن صدقات ترغیب کنید زیرا که صدقات سبب زیادت ایمان و یک عمل بزرگ است، نبی علیه السلام در این باره تشویق نموده است؛ یکبار پیامبر علیه السلام فرمودند: (يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ تَصَدَّقْنَ فَإِنِّي رَأَيْتُكُنَّ أَكْثَرَ أَهْلِ النَّارِ). صحیح البخاري (۵۰۶/۳)

ترجمه: ای جماعت زنان! صدقه بدهید یقیناً من شمارا دیدم در (شب معراج) بیشترین اهل جهنم.

وقتیکه ایام البیض یا روزهای دوشنبه و یا پنجشنبه، یا روز عاشورا و یا روز عرفه فرا رسد؛ بزرگ خانواده خود روزه گرفته و آنها را نیز به گرفتن روزه این روزها تشویق و ترغیب نماید.

همچنان اصلاح کردن اعضای خانواده به واسطه اذکار، مناسب است که بزرگ خانه، پدر و مادر اعضای خانواده را به اذکار اهتمام نمایند مانند: خواندن اذکار داخل شدن خانه. در حدیث شریف آمده است: (عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ -صلى الله عليه وسلم- يَقُولُ: إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ فَذَكَرَ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ وَعِنْدَ طَعَامِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ لَا مَبِيتَ لَكُمْ وَلَا عَشَاءَ. وَإِذَا دَخَلَ فَلَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ أَذْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ. وَإِذَا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ عِنْدَ طَعَامِهِ قَالَ أَذْرَكْتُمُ الْعَشَاءَ). صحیح مسلم (۶/۱۰۸)

ترجمه: از جابر بن عبدالله رضی الله عنه روایت است که او از پیغمبر علیه السلام شنیده است که فرمودند: وقتیکه یک شخص به خانه خود داخل میشود و در وقت دخول، در وقت خوردن طعام الله را یاد کند یعنی (دعا را بخواند) شیطان میگوید (به رفقای خود اینجا از برای شما جای شب تیر کردن نیست) و نه برای شما خوراکی است و شخصیکه به خانه خود داخل میشود و در وقت دخول الله را یاد نمی کند یعنی (دعارا نمی خواند) شیطان میگوید به رفقای خود جای شب تیر کردن را پیدا کردیم و وقتیکه در وقت خوراک الله را یاد نکند یعنی (دعارا نخواند) شیطان به رفقای خود میگوید: خوارک و جای شب سپری کردن را پیدا کردیم.

توجه و اهتمام نمودن به اذکار بیرون شدن از خانه: در حدیث شریف آمده است: (عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ مِنْ بَيْتِهِ فَقَالَ بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ قَالَ يُقَالُ حِينَئِذٍ هُدَيْتَ وَكُفَيْتَ وَوَقِيتَ فَتَنَّتْ حَى لَهُ الشَّيَاطِينُ). رواه أبو داود والترمذي

ترجمه: از انس بن مالک رضی الله عنه روایت است او میگوید که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: وقتیکه یک شخصی از خانه خود بیرون میشود و میگوید: (بسم الله توکلت على الله لا حول ولا قوة الا بالله) راوی میگوید در این وقت برای او گفته میشود راه درست را پیدا کردی، کفایت کرد تو را (از برای مرام هایت) و حفاظت کرده شدی از دشمنانت و دور میشود از او شیطانان.

اهتمام نمودن به استعمال مسواک. در حدیث شریف آمده است: (عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ -صلى الله عليه وسلم- كَانَ إِذَا دَخَلَ بَيْتَهُ بَدَأَ بِالسُّوَاكِ). صحیح مسلم (۱/۱۵۲)

ترجمه: از حضرت عائشه رضی الله عنها روایت است او میگوید که نبی علیه الصلاة والسلام وقتیکه به خانه داخل میشد مسواک کردن را شروع میکرد.

۳- نصیحت: به تعلیم و تربیه اعضای خانواده توجه نمائید و به آموختن آموزه های دینی اهتمام کنید.

تعلیم افراد خانواده یک فریضه است، بزرگ خانه باید به این امر اهتمام نماید، زیرا الله تعالی فرموده است: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ) التحريم: (۶)

ترجمه: ای مؤمنان خود و خانواده خویش را از آتشی نگهدارید که مواد سوخت آن انسانها و سنگها است فرشته گانی بر آن مؤظف اند که نهایت خشن و بسیار سخت گیر اند نافرمانی نمی کنند از الله در باره آنچه به ایشان دستور دهد و انجام می دهند آنچه را که به آن دستور داده شوند.

این آیت برای تربیت اعضای خانواده و تعلیم دادن آنها و ایشان را به نیک کردن و از بدی منع کردن در این رابطه تشریحات مفسرین ذیل را نقل می‌کنیم:

امام قتاده رحمه الله میفرماید: مالک خانه افراد خانه را به اطاعت الله تعالی امر کند و از نافرمانی او منع کند و به ایشان در کارهای دینی کمک کند.

امام ضحاک و امام مقاتل میفرمایند: به هر مسلمان لازم است که به اقارب خود آنچه را تعلیم دهد که الله تعالی برآن حکم و یا از آن منع کرده است. حضرت علی رضی الله عنه در تفسیر این آیت میفرماید: ایشان را تعلیم و ادب بدهد.

امام طبری میفرماید: بر ما مناسب است که اولادها و خانواده خود را به دین و کارهای خیر تعلیم بدهیم و آداب ضروری را به آنها نشان بدهیم که از آن خلاصی نیست.

وقتیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم به تعلیم غلامان و کنیزان ترغیب و تشویق نموده، پس اولادهای شما و خانواده تان به طریق اولی در این ترغیب داخل میشوند.

امام بخاری رحمه الله در صحیح خود بابی را منعقد کرده است: (باب تعلیم الرجل أمته وأهله) سپس در آن باب حدیثی را از پیامبر علیه السلام ذکر کرده است: (عن أبي بريدة عن أبيه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ثلاثه لهم أجران رجل من أهل الكتاب آمن بنبيه وأمن بمحمد صلى الله عليه وسلم والعبد المملوك إذا أدى حق الله وحق مآله ورجل كانت عنده أمة فأدبها فأحسن تأديبها وعلمها فأحسن تعليمها ثم أعتقها فتزوجها فله أجران). صحیح البخاری (۱/ ۱۰۱)

ترجمه: ابو برده از پدر خود روایت میکند، او میگوید که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: سه نفر اند که آنها مستحق دو اجر اند، یکی آن شخصی است از اهل کتاب که به پیامبر خود ایمان آورده است و سپس به حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ایمان می آورد، دیگر آن غلامی است وقتیکه حق الله تعالی و حق بادار خود را اداء کند و دیگر آن شخصی است که نزد او کنیزی قرار دارد او را ادب داده و خوب ادب میدهد و او را تعلیم میدهد تعلیم خوب سپس او را آزاد میکند و با او نکاح میکند پس از برای این دو اجر است.

امام ابن حجر در شرح این حدیث میگوید: به اهل اولاد آزاد فرایض الله را تعلیم دادن و به سنت تعلیم و تربیت نمودن نسبت به تعلیم و تربیه کنیزان خیلی ضروری است.

۴- نصیحت: نظارت کردن از لباس و احوال زنان ضروری است. به کلان خانه پدر و مادر لازم است که به حال و احوال زنان خانه نظارت داشته باشد، آنها را بدون ضرورت از بیرون برآمدن از خانه جلوگیری نماید و به لباس آنها باید توجه داشت، اکثر زنان لباسی را میپوشند که نیمه برهنه میباشند و به این لباسها از خانه بیرون میشوند و در بسا مناسبتها (محافل) سهم میگیرند، سرپرست خانه باید ایشان را از این نوع لباسها منع کند. تا اینکه زنها از این جهت اصلاح شوند؛ زیرا این مسئولیت مردان هست. الله تعالی فرموده است. (الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ) [النساء: ۳۴]. ترجمه: مردان بر زنان سرپرست اند.

و در حدیث شریف آمده است (عن أبي هريرة قال قال رسول الله -صلى الله عليه وسلم- : صِنْفَانِ مِنَ أَهْلِ النَّارِ لَمْ أَرَهُمَا قَوْمٌ مَعَهُمْ سِيَاطٌ كَأَذْنَابِ الْبَقَرِ يَضْرِبُونَ بِهَا النَّاسَ وَنِسَاءٌ كَاسِيَاتٌ عَارِيَاتٌ مُمِيلَاتٌ مَائِلَاتٌ رُءُوسُهُنَّ كَأَسْنِمَةِ الْبُخْتِ الْمَائِلَةِ لَا يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ وَلَا يَجِدْنَ رِيحَهَا وَإِنَّ رِيحَهَا لَيُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةٍ كَذَا وَكَذَا). صحیح مسلم (۶/ ۱۶۸)

ترجمه: از ابو هریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: دو گروه اند اهل جهنم، ولی من آنها را ندیده ام یکی آن قومیکه قمچین ها دارند مانند: دم اسپ که مردم را به آن میزنند و دیگر زنهایی اند که پوشیده اند ولی در حقیقت برهنه اند که مردان بیگانه را به خود میلان کننده اند و سرهای ایشان طوری اند که مانند: کوهان شتران بختی که یک طرف میلان دارند، داخل نمی شوند به جنت و حتی بوی آن به مشامشان نمی رسد در حالیکه بوی جنت به اندازه صد سال استشمام میشود، قرطبی میگوید به مسافه پنجمصد سال .

۵- بیرون کردن وسائل فتنه انگیز از خانه. بخاطر اصلاح اعضای خانواده باید از خانه آن وسائل دور کرده شود که بی حیایی و بی پردگی فلمهای برهنه و نیمه برهنه، عکسها و سریال های غیر اخلاقی را پخش میکنند مانند: تلویزیون، سی دی و غیره.. اصلاح اعضای خانواده در وقتی ممکن است که اسباب فتنه و منکرات از خانه بیرون کرده شود، زیرا که الله تعالی کامیابی را در اجتناب نمودن از لغو مشروط کرده است. الله تعالی میفرماید: (وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ) المؤمنون: (۳) ترجمه: و کسانی که از بیهودگی (سخنان و کارها) روی گردانند.

همچنان بزرگ خانه به استعمال تیلیفون مایل نظارت داشته باشد، زیرا اینها وسائلی اند که در کارهای خوب و بد استعمال میشوند، وقت جوانها را ضایع میکند، پروگرامها و فلمهای برهنه دارد، برای تباہ کردن نسل جدید پروگرامهای مختلف در آن است. مسئولیت سرپرست خانه است که تیلیفونهای جوانان و اعضای خانواده را نظارت کند.

همچنان بیرون کردن تصویر های انسانها و حیوانات، شکل بت ها، و شکل صلیب از خانه ها و شکستادن و محو کردن آنها. در حدیث شریف آمده است: (عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ أَبِي الْهَيَّاجِ قَالَ قَالَ عَلِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَلَا أُبْعَثُكَ عَلَيَّ مَا بَعَثَنِي عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَدَعَنَّ قَبْرًا مُشْرِفًا إِلَّا سَوَّيْتَهُ وَلَا صُورَةً فِي بَيْتٍ إِلَّا طَمَسْتَهَا). النسائي (۴ / ۸۸) وفي رواية لمسلم: (أَنْ لَا تَدَعَ تِمْنَالًا إِلَّا طَمَسْتَهُ).

ترجمه: ابو وائل از ابو الهیاج روایت میکند، او میگوید: که برای من حضرت علی رضی الله عنه گفت: آیا من تو را به کاری روان نکنم که به آن کاری که من را پیامبر صلی الله علیه وسلم فرستاده بود؟ نگذار قبر بلند را مگر اینکه او را به زمین هموار کن و مگذار تصویر را در خانه مگر اینکه آنرا محو کن. در روایت مسلم آمده است که نگذار بت را مگر اینکه محو کنی آنرا.

۶- نصیحت: تقویه کردن روحیه وحدت و همکاری در بین اعضای خانواده.

این وظیفه بزرگان خانه، پدر و مادر است که در بین اعضای خانواده فضای صمیمیت، محبت، احترام متقابل، کمک و همکاری در کارها را ایجاد نماید، تا اینکه خانواده از بی اتفاقی، جنگ، بدبینی و کینه حفاظت شوند و اعضای خانواده به بزرگان احترام کنند و به اطفال شفقت کنند زیرا که بی اتفاقی کینه و بدبینی خانواده را منحل میکند و یکی را از دیگر جدا میکند و اعضای خانواده از هم می پاشد. باید جلو فعالیت شیطان بند شود. (وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُبِينًا). [الإسراء: ۵۳].

ترجمه: و به بندگانم بگو سخنی بگوئید که از همه نیکو تر باشد، یقیناً شیطان در میان آنها نزاع می افکند زیرا شیطان برای آدمی دشمن آشکار است.

در حدیث شریف آمده است: (عن عائشة رضي الله عنها: أن النبي صلى الله عليه وسلم قال: إنَّ اللهَ إِذَا أَرَادَ بِأَهْلِ بَيْتٍ خَيْرًا، دَلَّهُمْ عَلَى بَابِ الرَّفْقِ). مسند احمد

ترجمه: از حضرت عائشه رضي الله عنها روایت است که نبی علیه السلام فرموده است: یقیناً الله تعالی وقتیکه اراده خیر را برای اهل یک خانه بکند آنها را رهنمائی میکند در باره مهربانی.

اولاد خود را باید به سخن های نیک و نرم تربیه نمائیم و از کارهای قبیح والفاظ قبیح جلوگیری شوند.

۷- نصیحت: نزد زنان مردان اجنبی در خانه ها داخل نشوند. اصلاح اعضای خانواده وقتی ممکن میشود که به احکام شرعی و اوامر الهی امر شود و آنرا بالای خود و خانواده خود تطبیق کنیم که به این طریقه اصلاح اعضای خانواده صورت میگیرد و برای همیشه در آن خانه خوش و خوشحالی موجود میباشد.

از جمله احکام شرعی یک حکم این است که در خانواده حکم حجاب و ستر عملی شود و مرد نامحرم را اجازه داده نشود که نزد زنها داخل شوند. در حدیث شریف آمده است: (إِيَّاكُمْ وَالذُّخُولَ عَلَى النِّسَاءِ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَفَرَأَيْتَ الْحَمُو؟ قَالَ: الْحَمُو الْمَوْتُ. صحيح البخاري (۲۰۸/ ۱۳))

ترجمه: از داخل شدن به نزد زنان خود را حفاظت کنید. یک مرد انصاری گفت ای رسول خدا! خبر بده به ما در باره داخل شدن اقارب شوهر؛ نبی علیه السلام فرمودند: اقارب شوهر مرگ است.

متأسفانه در شرایط فعلی در وقت زیارت خانواده و احوال پرسی اقارب این حکم شرعی مراعات نمیشود که این کار عامل فساد خانواده میگردد.

همچنان از برای زن جواز ندارد شخصی را به خانه بیارد که شوهر آنرا بد می بیند. در حدیث شریف آمده است، رسول الله صلی الله علیه وسلم در خطبه حجة الوداع در یک قسمت آن فرموده اند: (فَأَمَّا حَقُّكُمْ عَلَى نِسَائِكُمْ، فَلَا يُوطئنُ فُرُشَكُمْ مَنْ تَكَرَّهُونَ، وَلَا يَأْدنُ فِي بِيُوتِكُمْ لِمَنْ تَكَرَّهُونَ) سنن الترمذی

ترجمه: اما حق شما بالای زنهایتان این است که پا نهد بر فرش شما کسیکه شما آنرا بد می بینید و اجازه داده نشود به این سخن که داخل شود در خانه شما کسیکه شما آنرا بد می بینید.

۸- نصیحت: به اخلاقهای ناشایسته مبارزه کنید. اگر در خانه از یکی از اعضای خانواده کدام کار ناشایسته و اخلاق بد صادر شود جلو آنرا بگیرد، تا اینکه این کار ناشایسته عادت ایشان نگردد. (قالت عائشة رضي الله عنها: (كان رسول الله إذا أطلع على أحد من أهل بيته كذب كذبة لم يزل معرضاً عنه حتى يحدث توبة)). الفتح الكبير في ضم الزيادة إلى الجامع الصغير (۲/ ۳۲۶)

ترجمه: حضرت عائشه رضي الله عنها میفرماید: عادت نبی علیه الصلاة والسلام این بود که در اعضای خانواده او اگر کسی دروغ میگفت: همیشه از آن روی گردان می بود تا وقتیکه توبه میکرد.

و در یک حدیث شریف دیگر آمده است: عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: عَلَّقُوا السُّوْطَ حَيْثُ يَرَاهُ أَهْلُ الْبَيْتِ، فَإِنَّهُ لَهُمْ أَدَبٌ). المعجم الكبير للطبراني (۹/ ۱۵۳)

ترجمه: از عبدالله ابن عباس رضي الله عنهما روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: آویزان کنید قمچین خود را در آنجائیکه اعضای خانواده آنرا ببینند زیرا این از برای ایشان ادب است.

۹- نصیحت: اختیار کردن زندگی در جوار مردمان نیک و صالح: مسلمان همیشه کوشش کند که در جوار مردمان نیک و صالح بود باش نماید و کوشش نماید که جای بود و باش او به مسجد نزدیک باشد و از همسایه گی فاسقان دوری کند، زیرا که همسایگی مردمان نیک در اصلاح اعضای خانواده نقش مهم دارد.

در حدیث شریف آمده است: (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- قَالَ: الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدَكُمْ مَنْ يُخَالِلُ). سنن ابی داود-ن (٤/ ٤٠٧)

ترجمه: از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که نبی علیه السلام فرموده است: مرد به دین رفیق خود میباید، باید ببیند یکی از شما که باکی رفاقت میکند.

۱۰- نصیحت: مراقبت و نظارت نمودن اولادها. در باره رفقای اولادها بخصوص اولاد های مراهق معلومات کردن ضروری است زیرا در معاشره هر قسم مردم زندگی میکند. اگر رفاقت اولاد با مردمان بد و ناکاره باشد امکان بیشتر می رود که اولاد ما فاسد شود، زیرا رفاقت در رفتار و عمل تأثیر میگذارد. در حدیث شریف آمده است: (وَمَثَلُ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ كَمَثَلِ صَاحِبِ الْمِسْكِ إِنْ لَمْ يُصِبْكَ مِنْهُ شَيْءٌ أَصَابَكَ مِنْ رِيحِهِ وَمَثَلُ الْجَلِيسِ السُّوءِ كَمَثَلِ صَاحِبِ الْكَبِيرِ إِنْ لَمْ يُصِبْكَ مِنْ سَوَادِهِ أَصَابَكَ مِنْ دُخَانِهِ). سنن ابی داود-ن (٤/ ٤٠٦)

ترجمه: مثال رفیق صالح مانند مسک است، اگر به تو از آنچه نرسد بوی آن برایت می رسد و مثال رفیق بد مانند: کوره آهنگری است، اگر سیاهی آن برایت نرسد البته می رسد برای تو دود آن .

۱۱- نصیحت: مادر و پدر باید اختلافات خود را از اعضای خانواده پنهان دارند. در خانه حتماً در بین زن و شوهر اختلاف نظریا نا رضایتی پیدا میشود ، به مادر پدر مناسب است که اختلافات ذات البینی خود را از اعضای خانواده پنهان نگهدارند.

۱۲- خانه را جای ذکر الله تعالی بگرداند. مناسب است که خانه باید از ذکر الله تعالی خالی نباشد و اعضای خانواده باید نام الله تعالی را در آن تازه نگهدارند، برابر است که آن ذکر قلبی باشد یا لسانی، نماز باشد یا تلاوت قرآن کریم. در حدیث شریف آمده: (عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- قَالَ: مَثَلُ الْبَيْتِ الَّذِي يُذَكَّرُ اللَّهُ فِيهِ وَالْبَيْتِ الَّذِي لَا يُذَكَّرُ اللَّهُ فِيهِ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ). صحیح مسلم (٢/ ١٨٨)

ترجمه: ابو برده از ابو موسی رضی الله عنه روایتی را نقل میکند و او میگوید که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند: مثال آن خانه که ذکر الله تعالی در آن میشود و خانه که ذکر الله تعالی در آن نمی شود مانند : مرده و زنده است. یعنی خانه که در آن ذکر میشود او به مثال زنده است و خانه که در آن ذکر نمی شود مثال مرده است.

۱۳- از خانه های خود قبله جور کنید. مطلب این سخن این است که در خانه هایتان برای عبادت یک جایی را تخصیص بدهید، تا اینکه زنها و اطفال در آنجا نماز اداء کنند، الله تعالی فرموده است: (وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّءَا لِقَوْمِكُمْ بِمِصْرَ يَبُوتًا وَاجْعَلُوا يُبُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ). یونس: (٨٧)

ترجمه: و ما بسوی موسی وحی فرستادیم که برای قوم خویش در سر زمین مصر خانه ها بگیرد و خانه های تان را به جانب قبله بسازد و نماز بر پا دارید و مومنان را مؤذنه ده.

ابن عباس رضی الله عنه فرموده است : به ایشان امر شده بود که در خانه هایتان مسجد جور کنید.